

Analiza ekonomiczno- gospodarcza zaktualizowanej listy obszarów objętych wyłączeniami lub ograniczeniami w pozyskaniu

15 LIPCA 2024 R.

**NADLEŚNICTWO RUDKA
REGIONALNA DYREKCJA LASÓW
PAŃSTWOWYCH w BIAŁYMSTOKU**

O lasach Nadleśnictwa Rudka

Nadleśnictwo zarządza gruntami będącymi własnością Skarbu Państwa o powierzchni 15 407,28 ha (31%), w tym gruntami leśnymi o powierzchni 14 802,54 ha oraz nadzoruje gospodarkę leśną w lasach niepaństwowych na powierzchni 34 386,49 ha (69%) ha, położonych na części dwu województw (podlaskie i mazowieckie), 5 starostw powiatowych (Wysokie Mazowieckie, część Białostok, część Bielsk Podlaski, część Siemiatycze, część Ostrów Mazowiecka) i 21 gmin. W lasach Nadleśnictwa Rudka przeważają drzewostany liściaste i mieszane, stanowiące 87% zarządzanej powierzchni, w których dominuje dąb. Na szczególną uwagę zasługują: 500-letni dąb Rudostaw z Podlasia, pierwowzór symbolu Nadleśnictwa, uroczy kompleks parkowo-dworkowy w Siemionach z grupą 56 prawie 400-letnich dębów tworzących zbiorowy pomnik przyrody, a także Rezerwat Przyrody Koryciny.

Średni wiek drzewostanu ciągle wzrasta i obecnie osiągnął 68 lat. W bieżącym planie urządzania lasu na lata 2018-2027 wielkość odnowień i zalesień określono na 1415 ha, prace pielęgnacyjne w młodnikach na powierzchni 829 ha, zaś w starszych drzewostanach na powierzchni 9027 ha. Etat (maksymalna wielkość) pozyskania grubizny wynosi 805 tys. m³ w dziesięcioleciu. Średnia lesistość Nadleśnictwa wynosi 21%. Przeciętny roczny przyrost drzewostanów kształtuje się na poziomie 9,83 m³/ha, a średnia zasobność wynosi 279 m³/ha. Lasy są bardzo rozproszone i w większości (69% powierzchni) stanowią własność prywatną. Najbardziej rozpowszechnionymi zespołami leśnymi na gruntach zarządzanych są: grąd miodownikowy *Melliti-Carpinetum* i sosnowo-dębowy bór mieszany *Pino-Quercetum*. Miejscami można też spotkać grąd *Tilio-Carpinetum*. W zatorfionych dolinach strumieni występuje łęg jesionowo-olszowy *Circaeo-Alnetum*, najczęściej z drzewostanem złożonym wyłącznie z olszy.

Nadleśnictwo posiada zatwierdzony Plan Urządzania Lasu (PUL) na lata 2018-2027, dostępny pod linkiem: https://rudka.bialystok.lasy.gov.pl/documents/62724/42824645/Elaborat_Nadle%C5%9Bnictwa_Rudka_2018-2027.pdf/930e8f5a-59ee-89b3-590c-bd980dbc362e

z prognozą oddziaływania na środowisko, dostępną pod linkiem:

https://rudka.bialystok.lasy.gov.pl/documents/62724/42824645/Prognoza_oddzia%C5%82ywania_na_%C5%9Brodowisko_projektu_urz%C4%85dzenia_lasu.pdf/ec121ee2-4ae3-1611-d669-3593aeced03d

Obecnie jesteśmy w siódmym roku obowiązywania PUL 2018-2027. Stan realizacji PUL na koniec ubiegłego roku przedstawia się następująco:

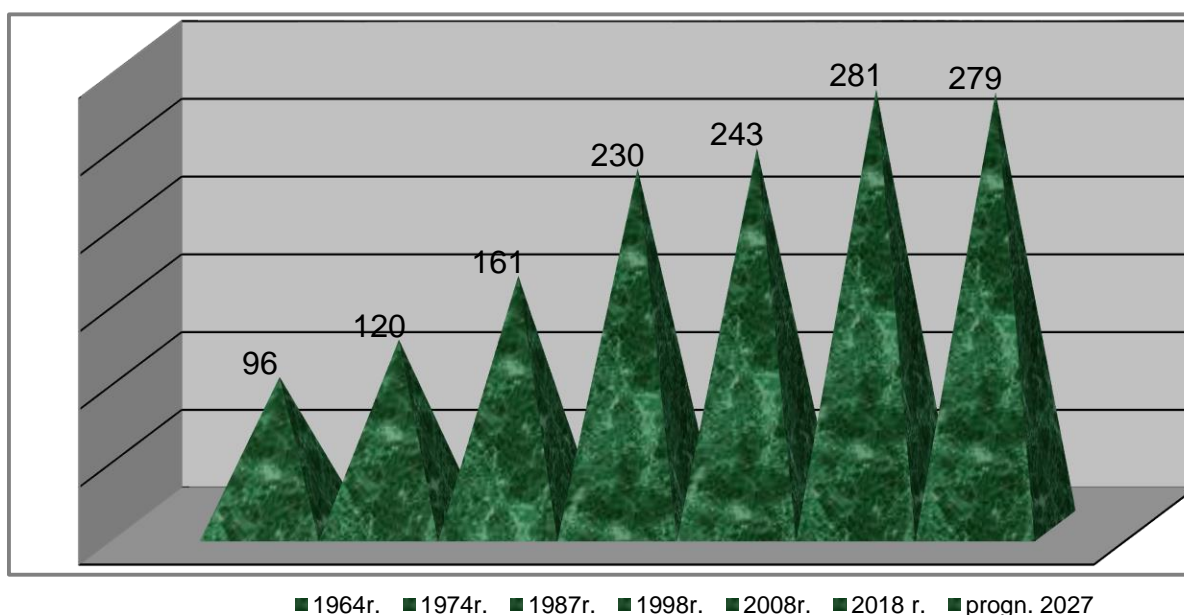
Tab.1 Realizacja planu pozyskania drewna w Nadleśnictwie Rudka (PUL 2018-2027)

Plan pozyskania drewna	Przedrębne		Rębne		Ogółem		
	Etat (m3)	Wyk. 2018-2023	Etat (m3)	Wyk. 2018-2023	Etat (m3)	Wyk. 2018-2023	% realizacji etatu po 6 latach
Obręb I	235079	152080	267451	150982	502530	303 061	60,3
Obręb II	136078	89689	166358	91522	302436	181 211	59,9
Nadleśnictwo	371157	39949	433809	242504	804966	484 272	60,2

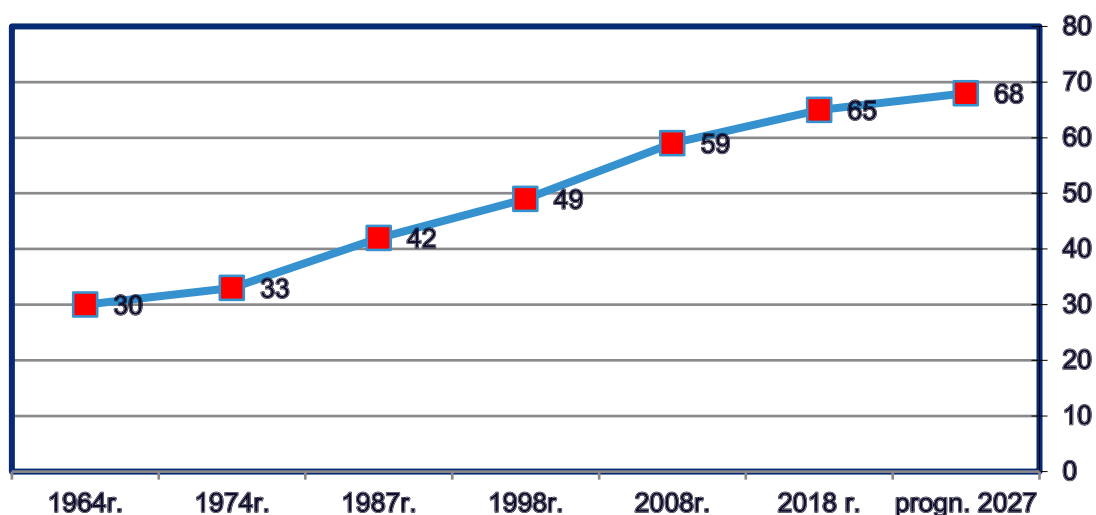
Zasoby leśne Nadleśnictwa Rudka

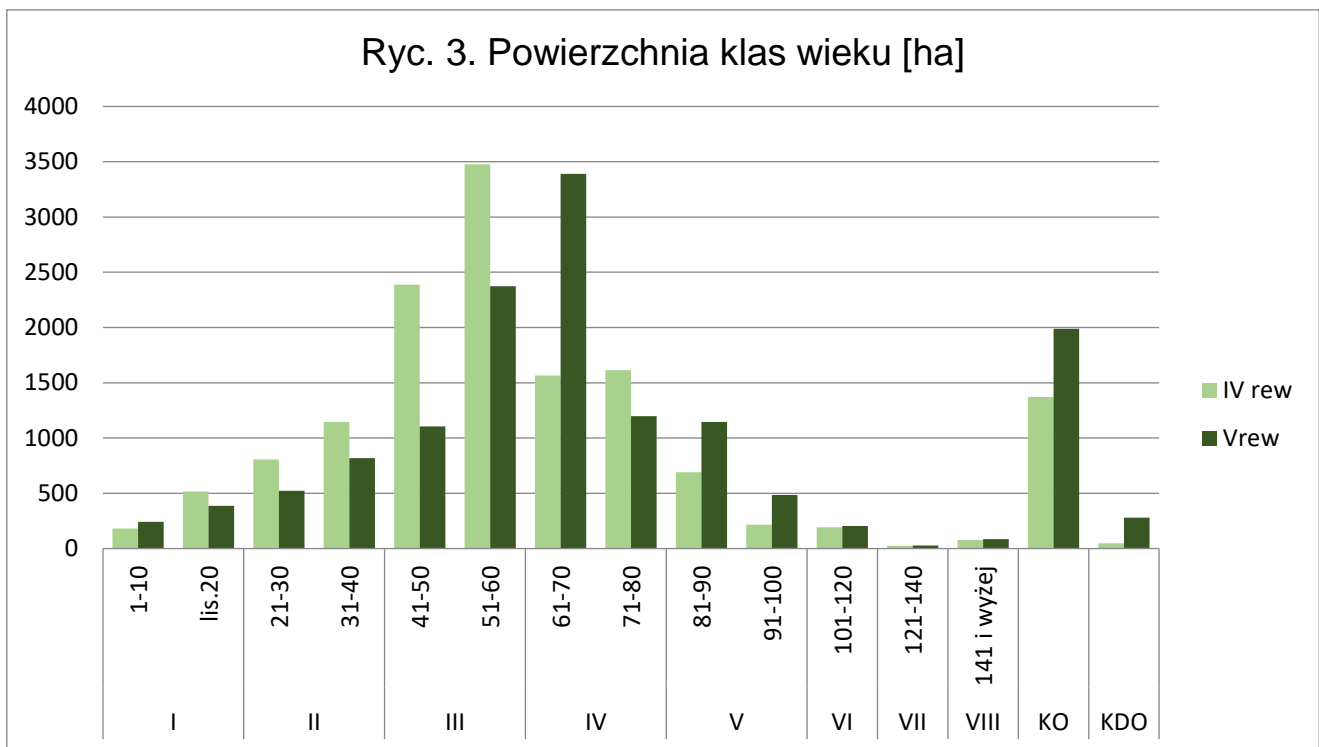
1. Zasobność drzewostanów oznacza miąższość (objętość) drzewostanu, wyrażoną w metrach sześciennych grubizny w przeliczeniu na 1 hektar (m^3/ha); jest to jeden z najważniejszych elementów taksacyjnych określanych podczas terenowych prac taksacyjnych w lesie, mający podstawowe znaczenie w planowaniu całokształtu zabiegów gospodarczych; jako wielkość przeciętna, obliczona dla nadleśnictwa, stanowi wskaźnik możliwości produkcyjnych ogółu drzewostanów nadleśnictwa, wszystkich klas wieku.

Ryc. 1. Zmiany zasobności drzewostanów Nadleśnictwa Rudka w kolejnych rewizjach urządzania lasu [m^3/ha]

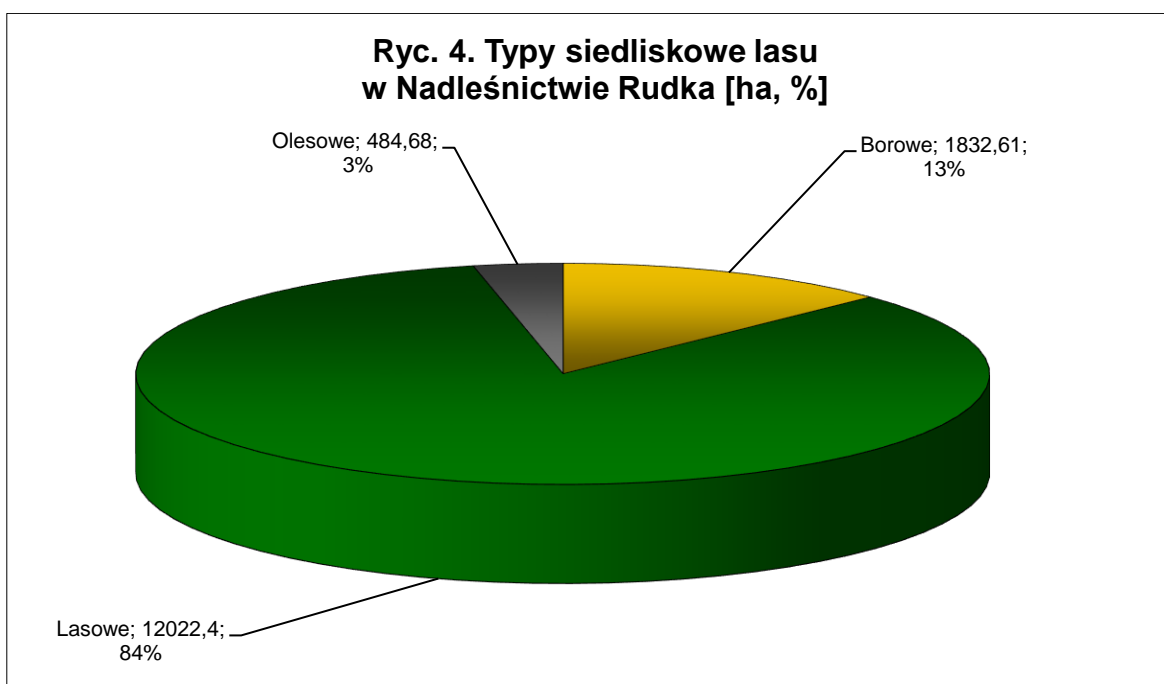

Ryc. 2. Przeciętny wiek drzewostanów w Nadleśnictwie Rudka [lata]

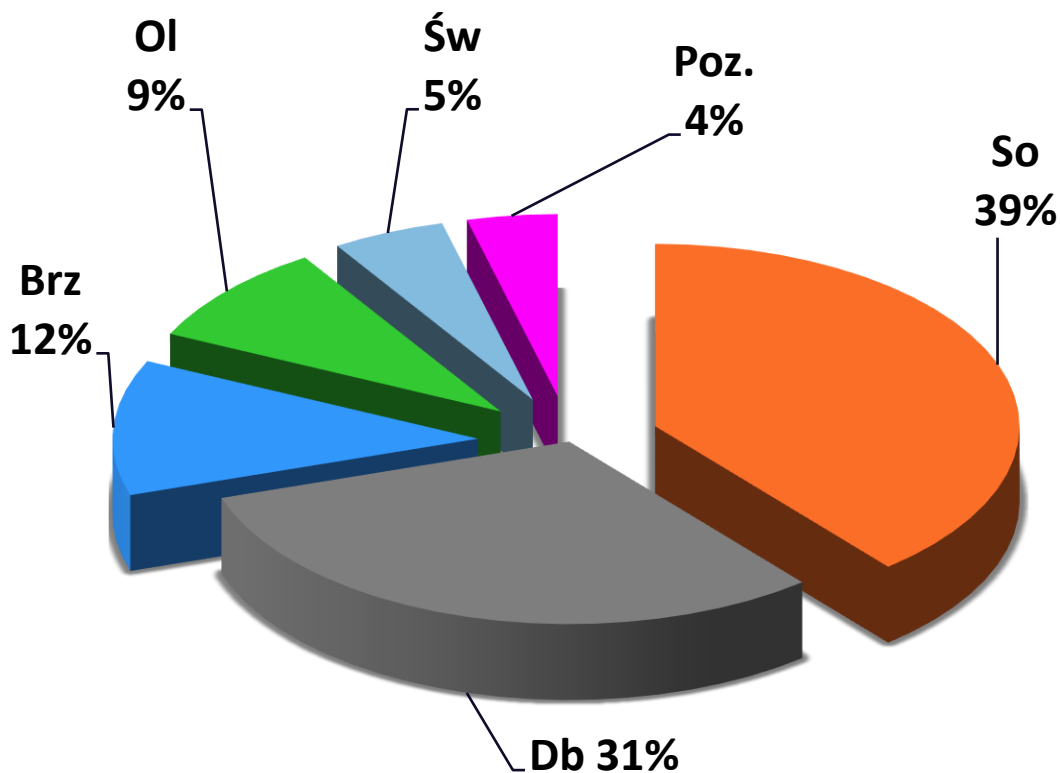

Drzewostany grupuje się według klas wieku, ze stopniowaniem co 10 lat. Ponadto wyróżniono KO („Klasę Odnowienia”), tzn. drzewostany, które osiągnęły wiek dojrzałości do odnowienia i w których rozpoczęto proces odnowienia rębniami złożonymi, a jednocześnie występuje w nich młode pokolenie o pożądanym składzie gatunkowym i dobrej jakości, pokryciu nie mniejszym niż 50%, a w drzewostanach użytkowanych rębnią częściową gniazdową lub rębniami gniazdowymi oraz stopniowymi - o pokryciu nie mniejszym niż 30% powierzchni oraz KDO („Klasa Do Odnowienia”), tzn. drzewostany, w których rozpoczęto już proces odnowienia z zastosowaniem rębni złożonych, lecz niespełniające powyższego kryterium powierzchni pokrycia odnowień.

Typ Siedliskowy Lasu – to podstawowa jednostka typologiczna podziału siedlisk leśnych, obejmująca fragmenty lasu o podobnej żyzności i przydatności do produkcji leśnej, ustalana według najważniejszych czynników różnicujących, głównie gleby i wilgotności. W systematyce siedliskowej na terenach nizinnych wyróżnia się: bór suchy (Bs), bór świeży (Bśw), bór wilgotny (Bw), bór bagienny (Bb), bór mieszany świeży (BMśw), bór mieszany wilgotny (BMw), bór mieszany bagienny (BMb); las mieszany świeży (LMśw), las mieszany wilgotny (LMw), las mieszany bagienny (LMb); las świeży (Lśw), las wilgotny (Lw), las łągowy (Lł), ols jesionowy (OIJ), ols (OI).

Ryc. 5. Skład gatunkowy drzewostanów wg udziału gatunków głównych w NADLEŚNICTWIE RUDKA

Gatunki główne: So – sosna pospolita, Św – świerk pospolity, Db – dąb szypułkowy, Brz – brzoza brodawkowata, OI – olsza czarna, Poz. – pozostałe (w tym: modrzew, osika, grab, klon, jesion, czeremcha, jarząb)

Zagrożenie pożarowe.

Nadleśnictwo Rudka, ze względu na duży udział siedlisk żyznych i wilgotnych, zakwalifikowano do III (najniższej) kategorii zagrożenia pożarowego.

Ochrona przyrody w Nadleśnictwie Rudka

Formy ochrony przyrody, krajobrazu i obszary funkcyjne

Obszar zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Rudka cechuje znaczne bogactwo przyrodnicze. Na północy graniczy z Narwiańskim Parkiem Narodowym, a na południu z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym. W granicach nadleśnictwa mamy do czynienia z różnymi formami ochrony przyrody, krajobrazu i obszarami funkcyjnymi o zróżnicowanym układzie reżimów ochronnych, począwszy od rezerwatu przyrody „Koryciny”, poprzez wymieniony powyżej Nadbużański Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Bugu i Nurca, obszary Natura 2000, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody, po ochronę gatunkową roślin i zwierząt.

Ochrona powierzchniowa i indywidualna

Rezerwat przyrody

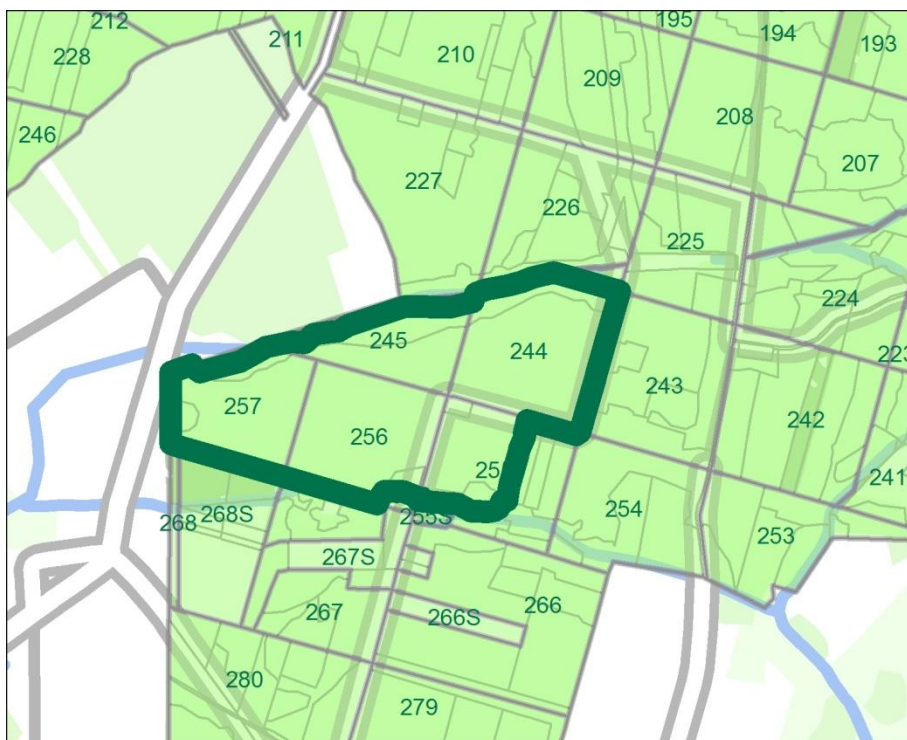
Rezerwaty przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Rudka znajduje się jeden Rezerwat Przyrody „Koryciny”, występujący na gruntach zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Tabela 2. Charakterystyka rezerwatu Koryciny

Lp.	Nazwa rezerwatu	Gmina leśnictwo	Oddz., poddz.	Dokument powołujący rezerwat ¹	Cel ochrony ²	Rodzaj rezerwatu typ i podtyp ³	Pow. całk. pow. PUL [ha]
1	Koryciny	Grodzisk Wdowin	244a, b, ~a, ~b; 245b, c, ~a, ~b; 255d, f, i, ~a; 256a, b, ~a, ~b; 257a, c, d, ~a, ~d;	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 marca 1975 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1975 r. Nr 11, poz. 64)	Zachowanie fragmentu zbiorowiska grądowego o cechach naturalnych	<ul style="list-style-type: none">● Rodzaj rezerwatu: leśny (L)a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:<ul style="list-style-type: none">● Typ: fitocenotyczny (PFi),● Podtyp: zbiorowisk leśnych (zł).b) ze względu na główny typ ekosystemu:<ul style="list-style-type: none">● Typ: leśny i borowy (EL),● Podtyp: lasów nizinnych (lni).	87,72 87,72
Razem powierzchnia rezerwatów w nadleśnictwie							87,72 87,72

Rezerwat przyrody Koryciny¹ utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 marca 1975 roku (Mon. Pol. Nr 11, poz. 64 z 8 kwietnia 1975 r.) i w myśl powyższego zarządzenia powierzchnia obiektu wynosiła 89,06 ha. Powierzchnia rezerwatu na podstawie późniejszych pomiarów została zaktualizowana i zgodnie z aktualnie obowiązującym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 25 maja 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Koryciny” (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2015 r. poz. 1868), zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 8 lipca 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 Poz. 2345) wynosi obecnie 87,72 ha. Zarządzenie powyższe precyzuje klasyfikację rezerwatu określając jego rodzaj jako leśny (L), typ fitocenotyczny (PFi), podtyp zbiorowisk leśnych (zl) oraz ze względu na główny typ ekosystemu leśny i borowy (EL), podtyp lasów nizinnych (lni).

Ryc. 6. Położenie Rezerwatu przyrody Koryciny w Nadleśnictwie Rudka

Rezerwat Przyrody Koryciny położony jest w leśnictwie Wdowin, obrębu Rudka, na terenie gminy Grodzisk w powiecie siemiatyckim województwa podlaskiego.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zbiorowiska grądowego o cechach naturalnych², uszczegółowiając zachowanie naturalnych i zbliżonych do naturalnych ekosystemów lasu grądowego z

¹ Źródła: <http://www.rudka.bialystok.lasy.gov.pl/rezerwaty-przyrody#>

<http://www.czaswlas.pl/obiekty/debowy-las-849>

<http://www2.bialystok.rdos.gov.pl/opendata/katalog-danych-01-001.html> - rejestr rezerwatów przyrody w woj. podlaskim

<http://www2.bialystok.rdos.gov.pl/opendata/katalog-danych-01-012.html> - warstwa rezerwatów w woj. podlaskim

Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody - Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewrezerwatprzyrody.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.RP.311>

² Źródło: <http://bialystok.rdos.gov.pl/plan-ochrony-dla-rezerwatu-przyrody-koryciny>

pomnikowym drzewostanem dębowym³. Rezerwat Przyrody „Koryciny” jest jedynym z nielicznych tego typu obiektów w regionie Wysoczyzny Drohiczyńskiej i ważnym ogniwem w systemie ochrony różnorodności biologicznej kraju. Udostępniany jest do celów edukacyjnych i naukowych. Rezerwat stanowi doskonały obiekt do badań nad sukcesją i regeneracją zbiorowisk leśnych powstałych na gruntach porolnych. Cele edukacyjne realizowane są w oparciu o Ścieżkę Edukacyjną „Dębowy Las” wyznaczoną Zarządzeniem Nr 8/2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 22 lutego 2016 r. w sprawie wyznaczenia szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego i rowerowego w Rezerwacie Przyrody Koryciny oraz Izbę Edukacyjną i Ośrodek Edukacji Leśnej „Dąbek”⁴ zlokalizowaną na terenie Gospodarstwa Szkółkarskiego Koryciny.

Zbiorowiskiem panującym w rezerwacie jest grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum* (w dwóch podtypach: *Tilio-Carpinetum typicum* i *Tilio-Carpinetum stachyetosum*) (kod: 9170). Różnicowanie siedliskowe rezerwatu to: las świeży, las mieszany świeży i las wilgotny. Gatunkiem dominującym zbiorowisk jest dąb szypułkowy *Quercus robur* w warstwie górnego piętra i grab pospolity *Carpinus betulus* w warstwie podokapowej drzewostanu.

Fot. 1. Grąd *Tilio-Carpinetum typicum* w rezerwacie Koryciny (fot. J. Porowski)

Na terenie rezerwatu występuje ponad 18 gatunków roślin, z których ochronie całkowitej podlega m. in. lilia złotogłów *Lilium martagon*. Gatunki częściowo chronione to: Gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*, Miodownik melisowaty (M. wielkokwiatowy) *Melittis melissophyllum*, Podkolan biały *Platanthera biforia*, Podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*, Wawrzynek wilcze łyko *Daphne*

³ Źródło: <http://www.rudka.bialystok.lasy.gov.pl/rezerwaty-przyrody#>

⁴ Źródło: <http://www.rudka.bialystok.lasy.gov.pl/rezerwaty-przyrody#>

mezereum, Widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, Wroniec widlasty (Widłak wroniec) *Huperzia selago*. 3 gatunki grzybów z czego 1 objęty ochroną częściową: Żagiew okółkowa *Polyporus umbellatus*. W rezerwacie występuje 9 gatunków porostów, jeden objęty ochroną ścisłą: Pawężnica łuseczkowata *Peltigera praetextata*, oraz trzy ochroną częściową: Pustułka rurkowata *Hypogymnia tubulosa*, Odnożyca mączysta *Ramalina farinacea*, Odnożyca opylona *Ramalina pollinaria*. Występuje 7 mszaków, z czego 6 jest objętych ochroną częściową: Dzióbkowiec Zetterstedta *Eurhynchium angustirete*, Gładysz paprociowaty *Homalia trichomanoides*, Mokradłoszka zaostrzona *Calliergonella cuspidata*, Nastroszek kędzierzawy *Uloa Crispi*, Rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi*, Widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*.

Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie 42 gatunków ptaków, wśród nich są wszystkie występujące w kraju muchołówki: żałobna *Ficedula hypoleuca*, szara *Muscicapa striata*, mała *Ficedula parva*, białoszyja *Ficedula albicollis* oraz 4 gatunki dzięciołów: duży *Dendrocopos major*, średni *Dendrocopos medius*, czarny *Dryocopus martius* i dzięciołek *Dendrocopos minor*. Poza tym występują też: Śpiewak *Turdus philomelos*, Bogatka *Parus major*, Grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*, Kapturka *Sylvia atricapilla*, Kos *Turdus merula*, Kowalik *Sitta europaea*, Modraszka *Cyanistes caeruleus*, Mysikrólik *Regulus regulus*, Myszolów *Buteo buteo*, Pełzacz leśny *Certhia familiaris*, Piecuszek *Phylloscopus trochilus*, Pierwiosnek *Phylloscopus collybita*, Pleszka *Phoenicurus phoenicurus*, Puszczyk *Strix aluco*, Rudzik *Erithacus rubecula*, Sikora uboga *Poecile palustris*, Sosnowka *Periparus ater*, Sójka *Garrulus glandarius*, Strzyżyk *Troglodytes troglodytes*, Szpak *Sturnus vulgaris*, Świstunka leśna *Phylloscopus sibilatrix*, Trznadel *Emberiza citrinella*, Wilga *Oriolus oriolus*, Zięba *Fringilla coelebs*, Zniczek *Regulus ignicapilla*. Na terenie rezerwatu występuje 5 gatunków płazów, 2 objęte ochroną ścisłą: Żaba moczarowa *Rana arvalis*, Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* oraz 3 częściową: Żaba trawna *Rana temporaria*, Ropucha szara *Bufo bufo*, Traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*. 5 owadów objętych ochroną częściową: Trzmiel rudy *Bombus pascuorum*, Trzmiel ziemny *Bombus terrestris*, Biegacz gładki *Carabus glabratus*, Tęcznik mniejszy *Calosoma inquisitor*, Biegacz gładki *Carabus glabratus*. W rezerwacie występują również 4 gatunki ssaków objętych ochroną: 1 ścisłą: Karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus* oraz 3 częściową: Bóbr europejski *Castor fiber*, Wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris*, Kret *Talpa europaea*.⁵

Dla rezerwatu został opracowany plan ochrony na okres 20 lat ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 23 października 2017 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Koryciny.⁶

⁵ Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku

⁶ Źródło: <http://bialystok.rdos.gov.pl/plan-ochrony-dla-rezerwatu-przyrody-koryciny>

Fot. 2. Rezerwat przyrody Koryciny (fot. M. Warmijak)

Tabela 3. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów rezerwatu przyrody na tle drzewostanów nadleśnictwa

Rezerwat, nadleśnictwo	Przeciętny wiek [lat]	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Średni przyrost [m ³ /ha]	Udział siedlisk borowych [%]	Udział gatunków iglastych [%]
Koryciny	168	453	5	0,0	1,4
Ogółem nadleśnictwo bez rezerwatu	64	280	10	12,8	43,7

3.1.2. Park Krajobrazowy

Parki Krajobrazowe są wielkoobszarową formą ochrony przyrody, powołuje się je ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe oraz krajobrazowe. Celem parku krajobrazowego jest zachowanie i popularyzacja wymienionych wcześniej wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Posiadają niższy status ochronny niż parki narodowe i należą do kategorii V Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody.

Nadbużański Park Krajobrazowy,⁷ obejmujący południowo-zachodni skraj Nadleśnictwa Rudka, jest jednym z największych tego rodzaju obiektów w Polsce. Obecnie powierzchnia parku wynosi 74 136,50 ha, a razem z otuliną 113 671,70 ha. Zorientowany jest równoleżnikowo i chroni prawie 120 km rzeki Bug oraz 40 km Narwi - obejmuje lewobrzeżną część doliny Dolnego Bugu od ujścia

⁷ Źródło: <http://parkiotwock.pl/o-parku-npk/item/162-o-parku-npk>
<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewparkkrajobrazowy.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.PK.82>
<http://www.rudka.bialystok.lasy.gov.pl/parki-krajobrazowe#>
<http://www2.bialystok.rdos.gov.pl/opendata/katalog-danych-01-002.html>

rzeki Tocznej w miejscowości Drażniew do ujścia Liwca w pobliżu Kamieńczyka, a także fragment dolnej Narwi.

Pomysł utworzenia parku krajobrazowego w Dolinie Bugu narodził się w 1976 roku. Rozporządzenie Nr 36/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 30 września 1993 r. w sprawie utworzenia *Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego* (Dz. Urz. Woj. Siedl. Nr 8, poz. 166) formalnie powołało go na obszarze województwa siedleckiego. W granicach NPK i jego otuliny znalazł się obszar położony na terenie 10 gmin: Jadów, Łochów, Sadowne, Stoczek, Miedzna, Korytnica, Liw, Kosów Lacki, Ceranów, Sterdyń. Następnie Rozporządzeniem Nr 15/94 Wojewody Ciechanowskiego z dnia 8 kwietnia 1994 r. w sprawie utworzenia *Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego* (Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 9, poz. 52) powołano Park w województwie ciechanowskim na terenie gmin Pułtusk i Pokrzywnica. Kolejnym aktem prawnym było Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie utworzenia *Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego* (Dz. Urz. Woj. Łom. Nr 6, poz. 55) na terenie gmin Nur i Zaręby Kościelne. Znaczna część obszaru projektowanego pierwotnie Parku i jego otuliny znajdowała się w granicach województwa ostrołęckiego, jednak ostatecznie na tym terenie Park nie został utworzony. W dniu 1 grudnia 1997 roku powołano pierwszego dyrektora NPK.

Po reformie administracyjnej kraju w 1999 roku cały obszar NPK i jego otuliny znalazł się w granicach województwa mazowieckiego. Rozpoczęto prace nad jego powiększeniem. W dniu 26 marca 2002 r. Wojewoda Mazowiecki podpisał Rozporządzenie Nr 30 w sprawie *Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego oraz jego powiększenia* (do 74 136,50 ha), a otuliny do 113 671,70 ha (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 98, poz. 2067). Na jego mocy granicami Parku zostały częściowo objęte dodatkowo gminy: Korczew, Paprotnia, Przesmyki (powiat siedlecki), Repki, Sabnie oraz kolejna część gminy Sterdyń (powiat sokołowski) i Platerów (powiat łosicki). W dniu 1 stycznia 2010 roku Nadbużański Park Krajobrazowy wszedł w skład Mazowieckiego Zespołu Parków Krajobrazowych i podlega pod jego Dyrekcję w Otwocku.

Obszar parku cechuje duże zróżnicowanie krajobrazu. Głównym atrybutem jest dobrze zachowana dolina Bugu, z meandrującą rzeką, licznymi starorzeczami, wyspami w nurcie oraz piaszczystymi łachami i skarpami. Park oprócz doliny rzecznej obejmuje również kompleksy leśne stanowiące około 36% powierzchni. Urozmaicona rzeźba terenu i spowodowane tym niezwykle zróżnicowanie siedlisk - od bagiennych po skrajnie suche - powoduje występowanie na terenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego około 161 zbiorowisk roślinnych. Obok torfowisk występują tu piaszczyste wydmy, a żyzne i podmokłe lasy łęgowe graniczą z suchymi borami. Wśród nasłonecznionych łąk i muraw kserotermicznych rozsiane są oczka wodne i starorzecza, stanowiące specyficzne oazy bioróżnorodności.

W zasięgu Nadleśnictwa Rudka zlokalizowany jest niewielki skrawek parku oraz fragment otuliny. Powierzchnia gruntów zarządzanych przez nadleśnictwo, objęta granicą Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego wynosi 1,67 ha, natomiast jego otuliny 5,18 ha.

Na mocy Rozporządzenia Nr 20 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 sierpnia 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2006 r. Nr 172, poz. 6757) zmodyfikowanego Rozporządzeniem Nr 2 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 stycznia 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2007 r. Nr 35, poz. 698) został ustanowiony „*Plan ochrony*

Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego” na okres 20 lat.⁸ Generalnym jego założeniem jest teza, iż działalność gospodarcza i życie społeczne rozwijane na obszarze Parku nie mogą spowodować pomniejszenia lub utraty wartości Parku, i odwrotnie, mieszkańcy Parku nie mogą doznawać ograniczeń standardu życia z powodu wprowadzonych reżimów ochronnych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.

Plan ochrony określa m. in. zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu, które w zakresie gospodarki leśnej i ochrony lasu uwzględniają trwale zrównoważoną gospodarkę leśną na terenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. Zapisy zawarte w *Planie Ochrony Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego* zostały uwzględnione podczas realizacji PUL.

Ryc. 7. Położenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Rudka

⁸ Źródło: <http://parkiotwock.bip.eur.pl/public/?id=91623>

3.1.3. Obszary Chronionego Krajobrazu

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniące funkcje korytarzy ekologicznych. Stanowią one element Krajowego Systemu Obszarów Chronionych (KSOCh). Są to wydzielone jednostki o określonych granicach, zachowujące zdolność równowagi ekologicznej. Tereny te powinny być wyłączone z projektowania i lokalizowania inwestycji uciążliwych dla środowiska naturalnego, natomiast właściwe są dla lokalizowania wszelkich inwestycji pobytowo-wypoczynkowych takich jak: ośrodki wypoczynkowe, pola namiotowe i miejsca biwakowe.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Rudka występuje jeden Obszar Chronionego Krajobrazu:

Tabela 4. Obszary Chronionego Krajobrazu (OChK) występujące w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa⁹

Lp.	Nazwa obszaru chronionego krajobrazu	Powierzchnia [ha]		Położenie [powiat: gmina]
		ogólna	w N-ctwie Rudka wg PUL	
1	OChK Dolina Bugu i Nurca	2917,59	155,41	siemiatycki: Perlejewo, wysokomazowiecki: Ciechanowiec
		771,50		ostrowski: Nur

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bugu i Nurca¹⁰ został powołany Uchwałą nr X/46/82 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łomży z dnia 27 kwietnia 1982 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. WRN Nr 2, poz. 18) i poszerzony na podstawie Rozporządzenia Nr 99 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 grudnia 1999 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Bugu i Nurca w gminie Nur, powiat Ostrów-Mazowiecka. Obszar o powierzchni 3692,70 ha, położony jest w województwie podlaskim (2917,59 ha), w powiecie siemiatyckim na terenie gminy Perlejewo (801,78 ha) oraz w powiecie wysokomazowieckim na terenie gminy Ciechanowiec (2115,81 ha), a także w województwie mazowieckim. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest Uchwała Nr XXIII/202/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Bugu i Nurca (Dz. Urz. Woj. Podl.

⁹ Źródła: <http://bip.bialystok.rdos.gov.pl/rejestr-form-ochrony-przyrody>
http://bip.warszawa.rdos.gov.pl/files/artykuly/19857/Rejestr_Obszarow_Chronionego_Krajobrazu.pdf
<http://www.rudka.bialystok.lasy.gov.pl/obszary-chronionego-krajobrazu#>
<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewobszarchronionegokrajobrazu.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.OCHK.425>

¹⁰ Źródło: <http://www.infor.pl/akt-prawny/U77.2016.059.0001503.uchwala-nr-xxiii20216-sejmiku-wojewodztwa-podlaskiego-w-sprawie-obszaru-chronionego-krajobrazu-dolina-bugu-i-nurca.html>
<http://www.rudka.bialystok.lasy.gov.pl/obszary-chronionego-krajobrazu#>
<http://www2.bialystok.rdos.gov.pl/opendata/katalog-danych-01-003.html>
<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewobszarchronionegokrajobrazu.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.OCHK.425>

z 2016 r., poz. 1503) oraz Uchwała Nr 34/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 lutego 2013 r. zmieniająca niektóre rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego dotyczące obszarów chronionego krajobrazu.

Czynna ochrona ekosystemów obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej dolin Bugu i Nurca o naturalnym charakterze oraz fragmentu Wysoczyzny Drohickej odznaczających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi. Opisywany teren charakteryzuje niewielką ilością zwartych kompleksów leśnych. Większość z nich to małe powierzchniowo bory sosnowe, a bliżej Bugu także bagienne olszyny i łągi wierzbowo-topolowe. Wraz z polami, łąkami, dolinami mniejszych rzek i starorzeczami Bugu tworzą one tzw. krajobraz mozaikowy. Sprzyja to znacznemu zwiększeniu różnorodności biologicznej. Dolny, ok. 8-kilometrowy odcinek Nurca, znajdujący się w granicach Obszaru jest bardzo urozmaicony. Meandry i zakola toczącej się wśród pól i lasów rzeki stanowią ostoję dla wielu gatunków ssaków i ptaków. Niepowtarzalny krajobraz Obszaru tworzą też, podobnie jak w innych częściach doliny Bugu, malownicze wsie z zachowaną tradycyjną zabudową.

Obecność obszaru nie prowadzi do żadnych ograniczeń w planie zabiegów gospodarczych w PUL.

OChK Doliny Bugu i Nurca rozciąga się na północny-wschód od Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, a w jego skład wchodzi fragment wielkości 155,40 ha gruntów Nadleśnictwa Rudka. Wraz z innymi OChK, Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym (od zach.) oraz Parkiem Krajobrazowym Podlaski Przełom Bugu (od wsch.) stanowi połączony kompleks obszarów chronionych doliny Bugu.

W bezpośrednim sąsiedztwie nadleśnictwa znajdują się trzy inne OChK: Doliny Narwi, Doliny Bugu i Nadbużański.

Ryc. 8 Obszary chronionego krajobrazu na terenie Nadleśnictwa Rudka

3.1.4. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

O objęciu ochroną może również zdecydować występowanie drzewa na granicy lub poza granicą naturalnego zasięgu danego gatunku. Ochronie podlegają również dzieła sztuki ogrodniczej (parki) oraz elementy mające znaczenie dla piękna krajobrazu (np. aleje). Na omawianym obszarze dominującą formą ochrony pomnikowej są pojedyncze drzewa.¹¹

Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego rozpadu. Obecnie nadzór nad pomnikami przyrody sprawują rady gmin. Są one władne ustanawiać nowe pomniki, jak i likwidować istniejące.

Na gruntach w trwałym zarządzie Nadleśnictwa Rudka, według rejestru pomników przyrody RDOŚ w Białymstoku, znajdują się trzy pomniki przyrody¹² (w tym dwa pomniki grupowe). Ochroną pomnikową objętych jest 68 drzew (66 dębów szypułkowych, 1 lipa drobnolistna, 1 kasztanowiec).

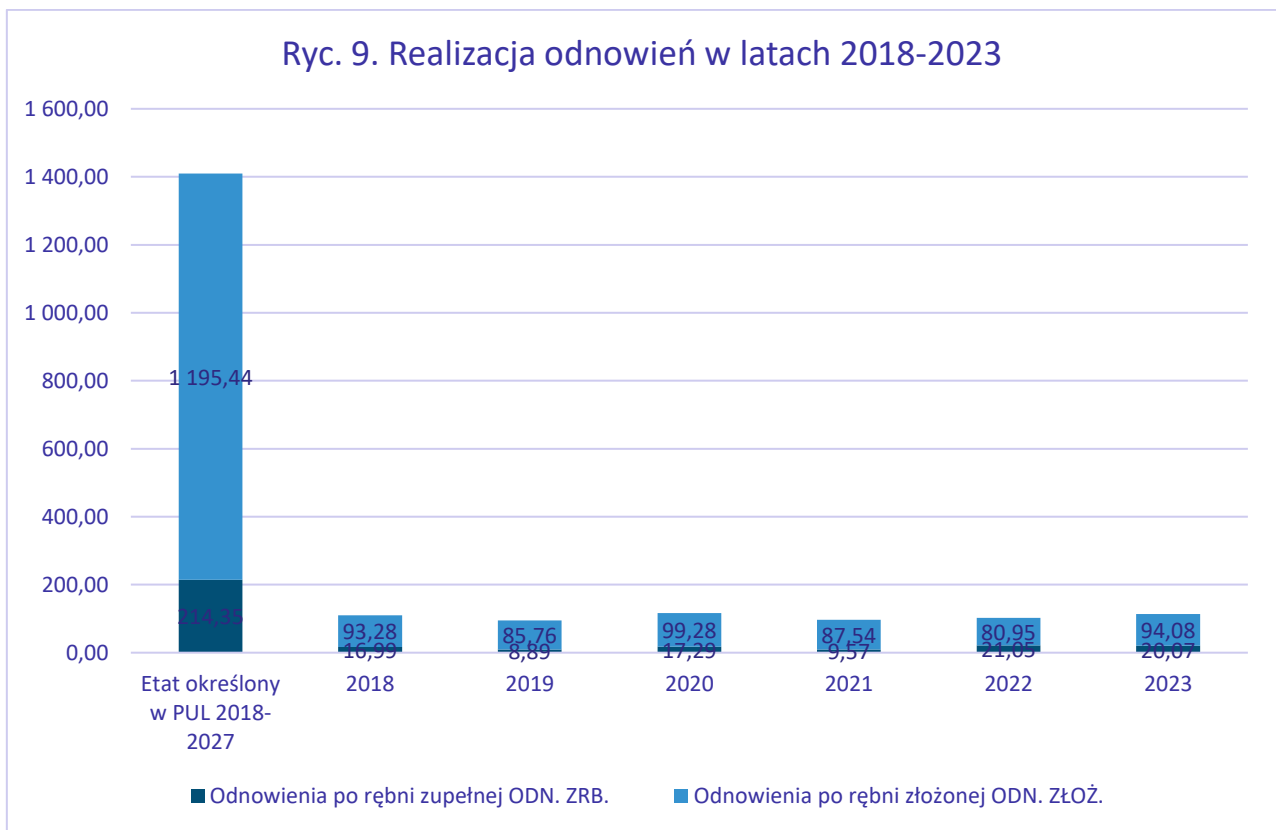
Zagospodarowanie lasu w Nadleśnictwie Rudka

Podstawową zasadą gospodarki leśnej w Polsce jest dążenie do zachowania trwałości lasów i powiększania ich zasobów. W celu zrealizowania ww. funkcji leśnicy podejmują szereg czynności oraz wykonują wiele zabiegów hodowlanych określanych wspólnym mianem zagospodarowanie lasu.

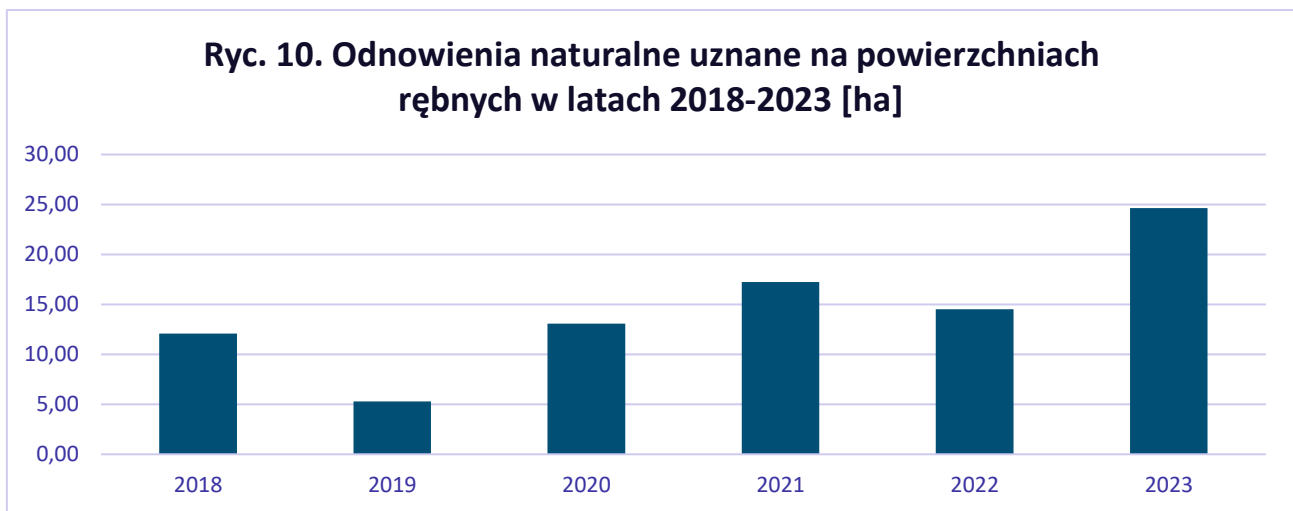
W ramach czynności z zagospodarowania lasu Nadleśnictwo co roku w oparciu o założenia planu urządzenia lasu wykonuje odnowienia na powierzchni ok. 100 ha.

¹¹ Źródło: <http://www.rudka.bialystok.lasy.gov.pl/pomniki-przyrody#>

¹² Źródło: <http://www2.bialystok.rdos.gov.pl/opendata/katalog-danych-01-008.html>

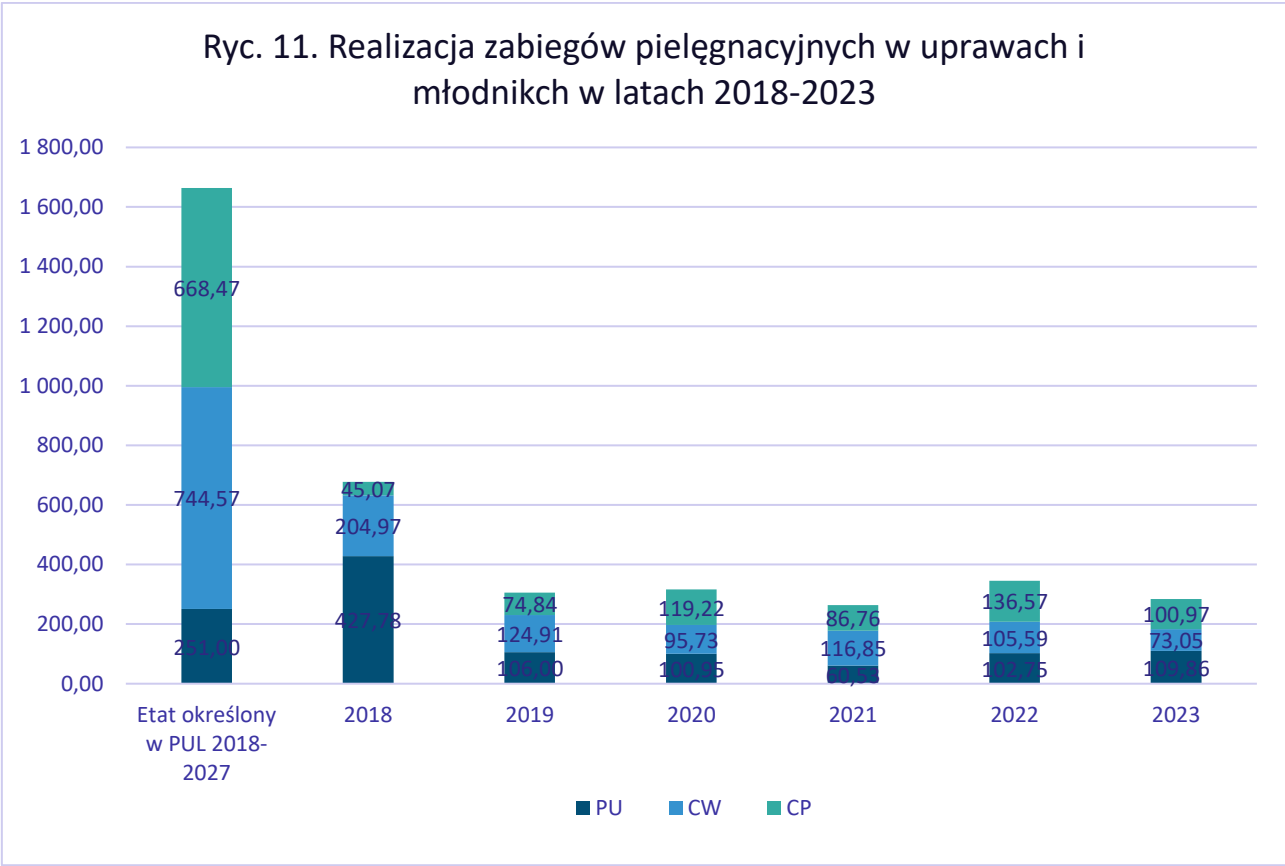

Nadleśnictwo Rudka dąży do zwiększenia udziału odnowień naturalnych, których rozmiar przedstawia poniższy wykres.

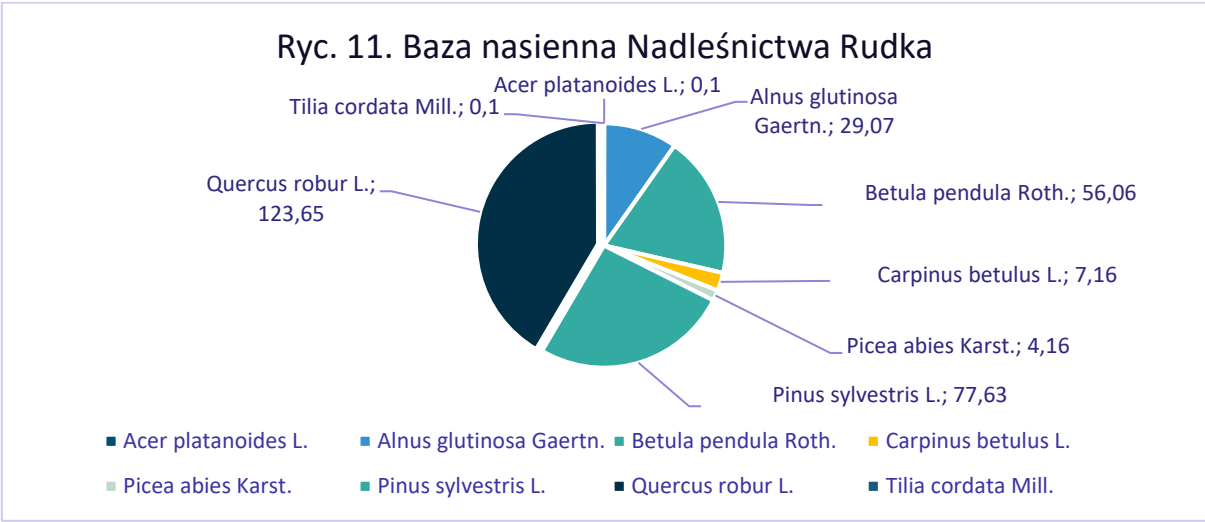
Etat powierzchniowy zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych w uprawach i młodnikach określony w obowiązującym PUL wynosi odpowiednio:

- pielęgnacja upraw (PU) – 251,00 ha
- czyszczenia wczesne (CW) – 744,57 ha
- czyszczenia późne (CP) – 668,47 ha

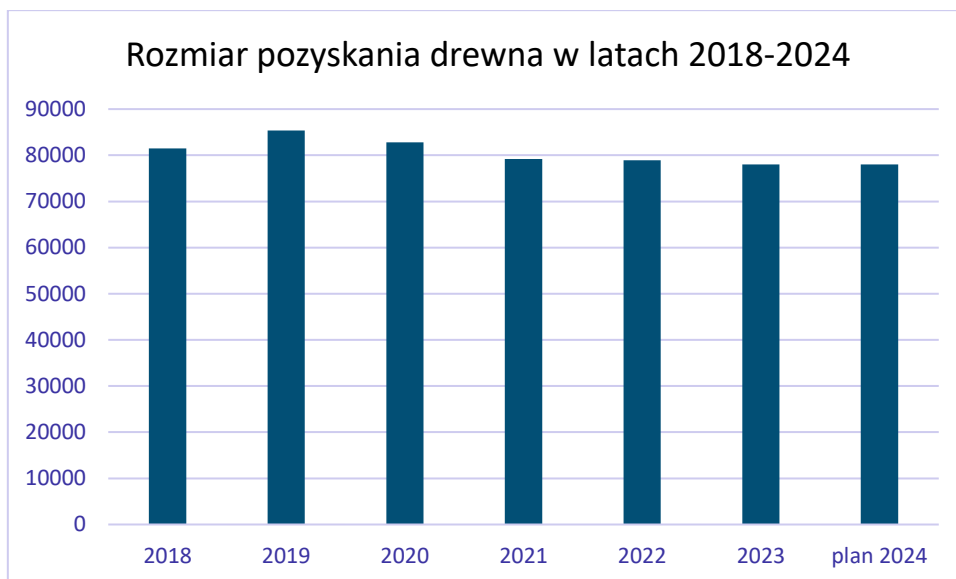

Nadleśnictwo dysponuje bazą nasienną podstawowych gatunków lasotwórczych w postaci gospodarczych drzewostanów nasiennych oraz źródeł nasion:

- ze zidentyfikowanego źródła (GDN) ogólna powierzchnia wynosi: 290,57 ha
Brz – 56,06 ha, Db.s – 123,65 ha, Ol – 29,07 ha, So – 77,63 ha, Św – 4,16 ha.
- źródła nasion: Gb – 7,16 ha, Kl – 0,10 ha, Lp -0,10 ha.

Ryc. 12. ROZMIAR POZYSKANIA 2018-2024

Zagrożenie pożarowe. Nadleśnictwo Rudka ze względu na przewagę żyznych i wilgotnych siedlisk, zakwalifikowano do III kategorii (najniższej) zagrożenia pożarowego.

Społeczno-ekonomiczny aspekt prowadzonej gospodarki leśnej

Udostępnienie lasu

Nadleśnictwo Rudka położone jest malowniczo między rzekami Bug i Narew. Na północy Nadleśnictwo graniczy z Narwiańskim Parkiem Narodowym, a na południu z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym. Teren Nadleśnictwa obfituje w walory przyrodniczo-turystyczno-edukacyjne.

Fot. 3. Ośrodek Edukacji Leśnej „Cyraneczka” w Leśnictwie Zwierzyniec

Położony w sąsiedztwie Stawów Pietkowskich. Na jego terenie znajduje się budynek edukacyjny wraz z „Klasą pod dębem” wykorzystywaną do zajęć na świeżym powietrzu; izba edukacyjna, w której prezentowane są m. in. gatunki ptaków występujące na stawach oraz dwa „drzewa ptasie” z różnymi typami budek lęgowych. Ośrodek powstał, aby ukazać piękno lokalnej przyrody oraz promować obszary NATURA 2000.

OEL „Cyraneczka” daje doskonałe możliwości do prowadzenia profesjonalnych zajęć edukacyjnych poprzez znakomite połączenie bezpośredniego kontaktu z często unikatowymi elementami przyrody i nowoczesnych form przekazu. Przeznaczenie: plenery malarskie i fotograficzne, warsztaty, spotkania z leśnikiem na ścieżkach edukacyjnych, zielone lekcje, prelekcje i pogadanki.

Izba Edukacji Leśnej „Dąbek” w Gospodarstwie Szkółkarskim Koryciny

Fot. 4. Izba Edukacji Leśnej „Dąbek” (widok z zewnątrz).

Fot. 5. Izba Edukacji Leśnej „Dąbek” (wewnątrz).

„Dąbek” znajduje się na terenie Gospodarstwa Szkółkarskiego Koryciny. W szkółce leśnej zapoznać się można z hodowlą małych drzewek. Tu także prowadzona jest sprzedaż sadzonek drzew i krzewów leśnych. W izbie można obejrzeć stałą ekspozycję pt. „Las w życiu człowieka, człowiek w życiu lasu”. Nieopodal szkółki znajduje się Rezerwat Przyrody „Koryciny”, przez który przebiega ścieżka edukacyjna „Dębowy las”. Dodatkową atrakcją tego miejsca jest wiata turystyczna na 100 osób, która świetnie nadaje się do organizacji różnych imprez. Stwarza możliwości przyjmowania większych grup w celu prowadzenia zajęć edukacyjnych na świeżym powietrzu.

Fot. 6. Wiata turystyczna „Koryciny”

Ośrodek Informacyjno-Edukacyjny przy biurze Nadleśnictwa Rudka

Fot. 7. Fragment Ośrodka Informacyjno-Edukacyjnego przy biurze Nadleśnictwa Rudka

Ośrodek powstał przy współpracy z Urzędem Gminy Rudka. Możemy tu zobaczyć sprzęt do prac leśnych i dowiedzieć się ciekawych rzeczy z cytatów zaczerpniętych z pierwszego podręcznika leśnictwa z 1778 roku autorstwa ks. Krzysztofa Kluka.

Muzeum Leśne w Ciechanowcu

Fot. 8. Gajówka Wdowin w Muzeum Leśnym w Ciechanowcu

Utworzone zostało 28 stycznia 2000 roku, wspólnie z Muzeum Rolnictwa im. Ks. K. Kluka w Ciechanowcu. Obfituje ono w bardzo ciekawe i unikalne eksponaty gromadzone od lat, m.in. przez pracowników

Nadleśnictwa Rudka. W zabytkowej leśniczówce, przeniesionej do Muzeum Rolnictwa z głębi lasu, już przy wejściu czeka na nas niezwykła atrakcja: książka o hodowli i zażywaniu roślin z 1778 roku, autorstwa Ks. Krzysztofa Kluka, uznawana za pierwszy w Polsce podręcznik leśnictwa. Krok dalej, na miłośników antyków czeka kancelaria leśniczego z lat trzydziestych XX w. oraz aranżacje: „Las i gospodarka leśna”, „Wystawa trofeów łowieckich”, „Sprzęt i maszyny leśne”.

Fot. 9. Gajówka w Muzeum Leśnym w Ciechanowcu (wewnątrz)

Park w Siemionach

Jedyny na Podlasiu, uroczy kompleks parkowo-dworkowy z grupą 56 prawie 400 – letnich dębów tworzy zbiorowy pomnik przyrody. Przeznaczenie: atrakcja turystyczna, plenery malarskie i fotograficzne, prelekcje, pogadanki.

Fot. 10. Park Siemiony zimą

Ścieżka przyrodniczo-zdrowotna "Z biegiem natury" i wiata turystyczna "Echo Lasu" w Leśnictwie Trzeciny

Fot. 11. Wiata „Echo Lasu”

Ścieżka została utworzona w celu zaprezentowania ważnych, a zarazem pięknych elementów przyrody. Usytuowana jest w uroczysku Michałki leśnictwa Trzeciny, oddalonym o 3 km od miasta Wysokie Mazowieckie. Trasa ścieżki jest opracowana w 3 wariantach o łącznej długości 4650 m. Znajduje się na niej 15 barwnych tablic opisujących gospodarkę leśną, florę i faunę oraz 10 słupków tematycznych opisujących gatunki drzew i krzewów występujące na tym obszarze.

Ścieżka edukacyjna „Dębowy las” w Leśnictwie Wdowin

Ścieżka przebiega przez Rezerwat Przyrody „Koryciny”. Tematyka: 10 przystanków poruszających zagadnienia związane z gospodarką leśną i walorami przyrodniczymi rezerwatu.

Fot. 12. Ścieżka edukacyjna „Dębowy Las”

Ścieżka edukacyjna w Ośrodku Informacyjno-Edukacyjnym przy biurze Nadleśnictwa Rudka

Fot. 13. Ścieżka edukacyjna Kluka w OIE przy biurze Nadleśnictwa

„Ścieżka Kluka” utworzona została 1 czerwca 2008 roku, przy współpracy z Gminą Rudka. Na ścieżce z cytataми Ks. K. Kluka, możemy zapoznać się z tematyką związaną z: ochroną lasu, hodowlą lasu, pożytkami leśnymi i turystyką.

Ścieżka edukacyjna „Las i Woda” i ścieżka łowiecka „Darz Bór” w OEL „Cyraneczka

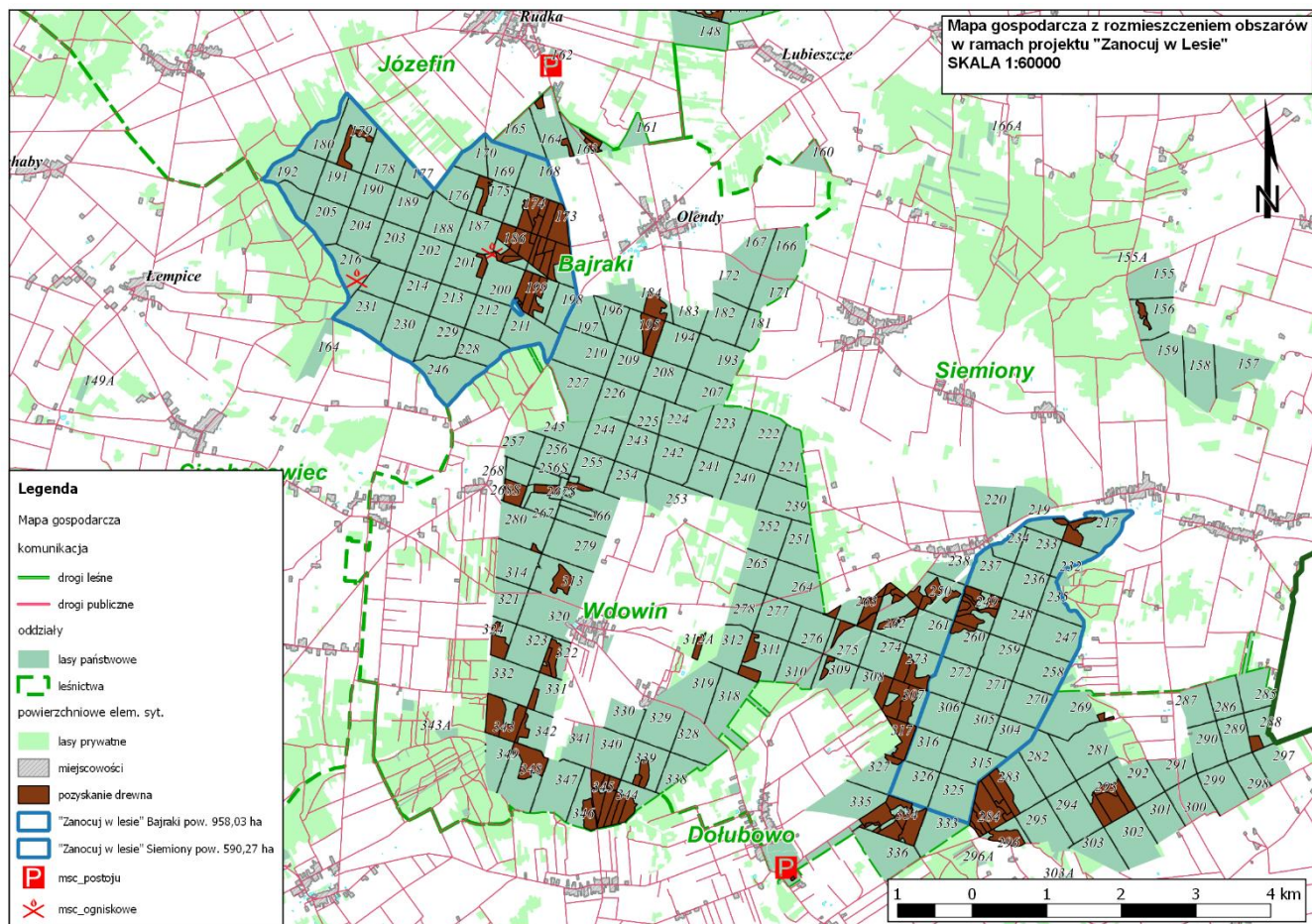

Fot. 14. Ścieżka edukacyjna „Las i woda”

Ścieżka edukacyjna „Las i woda”, która biegnie wokół Stawów Pietkowskich, pozwala na bardzo bliski kontakt z przyrodą. Na trasie ścieżki znajdują się wieże widokowe, kładki i specjalne czatownie oraz

tablice, które dostarczają ciekawych informacji m.in. o gniazdujących nieopodal ptakach. Na ścieżce „Darz Bór”, położonej przy Ośrodku Edukacji Leśnej „Cyraneczka”, prezentowane są podstawowe gatunki łowne oraz przykłady infrastruktury łowieckiej.

Ryc. 13. Obszar „Zanocuj w lesie”

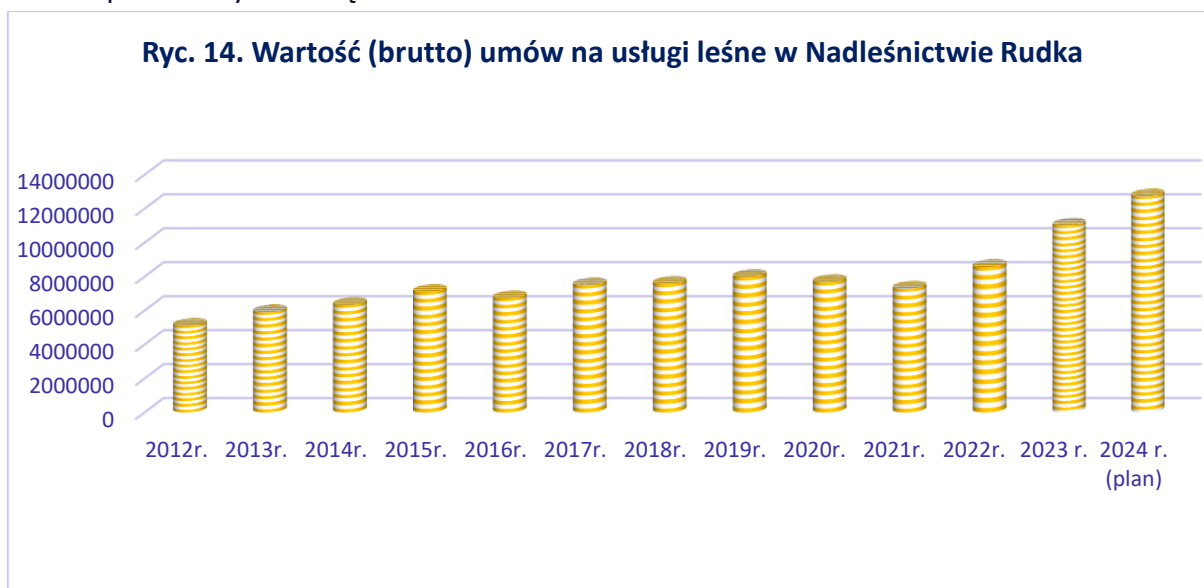
Tab. 5. Wykaz dróg udostępnionych

Lp.	Nazwa drogi / nr dojazdu pożarowego	Nr inwentarzowy	Leśnictwo	Opis trasy (skąd/dokąd)	Przebieg przez oddziały leśne	Długość drogi (mb)	Rodzaj nawierzchni
1.	Małyszczyn - Koryciny	220/1413	Wdowin	Droga gminna nr WGM0000063 – droga powiatowa nr 1698B	280, 314, 313	1360	Droga twarda – bitumiczna
2.	Droga nr 57 do szkółki	111/242	Wdowin, Gospodarstwo Szkółkarskie Koryciny	Droga leśna do Gospodarstwa Szkółkarskiego Koryciny i kancelarii leśnictwa Wdowin	313, 314, 279, 280, 267, 267S, 266, 266S	1175	Droga zwirowa

Ekonomiczne aspekty względem sektora leśno-drzewnego /wybrane/

Usługi leśne

Obszar zasięgu terytorialnego nadleśnictwa jest regionem rolniczym, charakteryzującym się bardzo dużym zróżnicowaniem zatrudnienia. Oprócz największych pracodawców w regionie związanych z działalnością przetwórczą oraz budownictwem zlokalizowanych w Wysokim Mazowieckim i Bielsku Podlaskim ważną rolę na lokalnym rynku pracy odgrywają zakłady usług leśnych. Wykonują one na zlecenie nadleśnictwa większość prac z zakresu pozyskania drewna, hodowli i ochrony lasu, nasiennictwa, ochrony przeciwpożarowej, ubocznego użytkowania lasu, gospodarstwa szkółkarskiego, zagospodarowania turystycznego, gospodarki rolno-łąkowej. Wartość usług leśnych stale rośnie - w 2024 r. przekroczyła kwotę 12 milionów zł.

W obecnym roku Nadleśnictwo zawarło umowy na usługi leśne z 7 Wykonawcami. Na potrzeby realizacji zawartych umów Wykonawcy zgłosili ponad 65 osób. Zatrudnienie w firmach leśnych, świadczących usługi w Nadleśnictwie Rudka przedstawia poniższa tabela.

Tab. 6. Liczba osób zatrudnionych w firmach leśnych

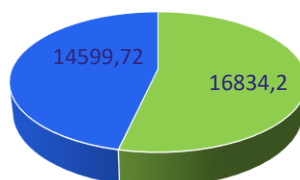
Nadleśnictwo	Ilość firm ogółem	w tym				
		Firma	Firma wieloosobowa			
		1-osob.	2 do 5	6 do 10	11 do 15	16 do 20
Rudka	7		2	2	1	2

Sprzedaż drewna w Nadleśnictwie Rudka

Tab. 7. Plan sprzedaży na 2024 rok:

Plan sprzedaży [m3]	w tym pula ofertowa (m3)	pula detaliczna (m3)
83 000	63393	14541

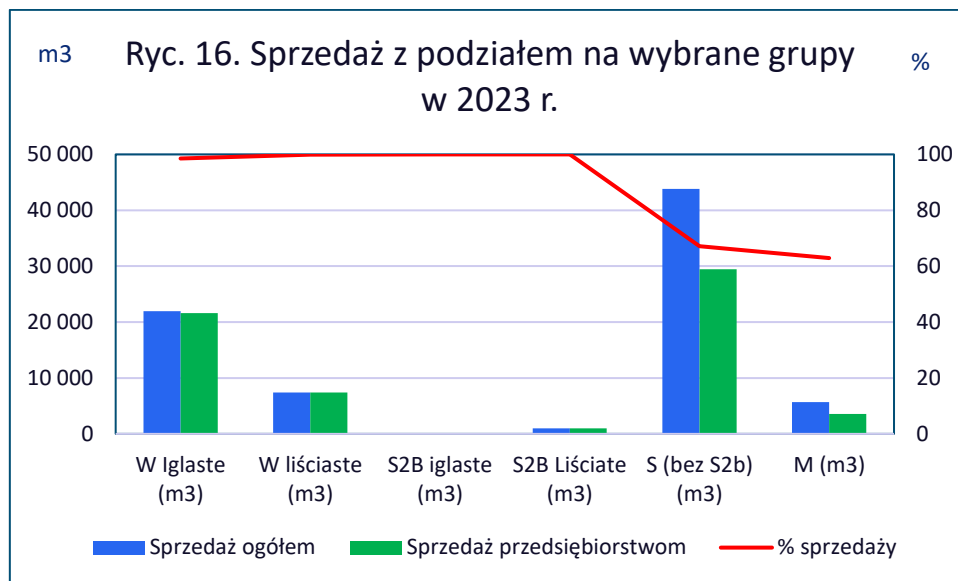
Ryc. 15. Sprzedaż detaliczna w 2023 r.

- Ilość drewna sprzedanego w detalu (m3)
- w tym drewno na cele opałowe (m3)

Tab. 8. Sprzedaż dla przedsiębiorców w 2023 r.

Ilość drewna sprzedanego przedsiębiorcom (m3)	Liczba podpisanych umów	Liczba firm kupujących na umowy
63071,91	373	178

Kryteria aktualizacji obszarów objętych wyłączeniami lub ograniczeniami w pozyskaniu drewna

Obszary objęte wyłączeniami lub ograniczeniami w pozyskaniu drewna - aktualizacja

Mapa obszarów

odrębny załącznik!

Dane kontaktowe:
Nadleśnictwa Rudka
17-123 Rudka, ul. Olendzka 31
rudka@bialystok.lasy.gov.pl

Telefon w godz. 7.30-15.30: 85-7305800

